

og egentlig principielt styrker denne og udvider denne ud over selve Folkeforbundspagten.

Den højtærede Udenrigsminister talte om, at man kunde jo vel fremsætte et Exposé om Danmarks Forhold til Udlandet; men i denne Forbindelse, i denne Relation fandt den højtærede Udenrigsminister det ikke heldigt, ikke anbragt, jeg erindrer ikke, hvad den højtærede Udenrigsminister sagde. Det kan jeg meget vanskeligt se; for det er netop i lignende Forbindelser, at de paagældende Exposés fremsættes i andre Stater; og i Særdeleshed, naar man ser paa det principielle Spørgsmaal, der er rejst her, kan jeg ikke erkende Rigtigheden af det, den højtærede Udenrigsminister sagde.

Den højtærede Udenrigsminister talte om, at det havde i og for sig været interessant at høre om det Billede, jeg tegnede at den udenrigspolitiske Situation, men han savnede Konklusionen. Jeg vil sige, at vi drøfter her i Øjeblikket et rent principielt Forslag, et rent principielt Spørgsmaal — det er det Spørgsmaal, den høje Regering har rejst — om en fuldkommen total Afrustning; og det er paa Baggrund heraf, at jeg har søgt at tegne et Billede af hele den almene udenrigspolitiske Situation, dens Uropunkter og Lyspunkter. Andet og mere har jeg ikke tilsigtet end at rejse det Spørgsmaal, hvorvidt det paa denne Baggrund kunde anbefales at skride til Gennemførelse af Lovforslag som dem, der her er fremsat.

Anden Næstformand (Parkov): Det ærede Medlem Hr. Axel Møller har Ordet for en kort Bemærkning.

Axel Møller: Til den højtærede Udenrigsminister vil jeg gerne sige, at vi er jo slet ikke enige om, i hvilket Omfang Deuntzers og Matzens Udtalelser er forældede; og med Hensyn til Haagkonventionerne siger den højtærede Udenrigsminister, at de paalægger ikke militære Pligter. Hvorfor i al Verden skulde de paalægge militære Pligter, som bestod fuldkommen i Forvejen, naar disse Konventioner hverken vilde eller skulde være udtømmende? Disse Pligter bestod jo i Forvejen, og de forudsættes stadig bestaaende. Ogsaa efter Folkeforbundspagten er det en fuldstændig Misforstaaelse at tro, at man kan forsvare sig ved Kultur, som det hed i gamle Dage. Genèveprotokollen, som siger, at en neutral Stat kan og skal begynde med at forsvare sig selv, tænker ikke paa Kultur, og selv den højtærede Udenrigsministers Raadgiver og Støtte i hele denne Sag skriver i Juridisk

Tidsskrift for 1919 p. 257 om Forholdene efter Folkeforbundspagten et Par Linier, som jeg skal tillade mig at citere: „Ogsaa de smaa Lande er derfor i Fremtiden som hidtil overfor det første og farligste Angreb henviste til deres egen og Forbundsfællers Forsvarskraft.“ Højtærede Udenrigsminister! Dette er en militær Forsvarskraft.

Anden Næstformand (Parkov): Det ærede Medlem Hr. Holger Andersen har Ordet for en kort Bemærkning.

Holger Andersen: Den højtærede Udenrigsminister svarede ikke paa det ene Spørgsmaal, jeg stillede til ham — jeg havde takket den højtærede Udenrigsminister for, at han i videst muligt Omfang vil gøre Udvalget bekendt med det Materiale, som forelaa i vore Gesandters Indberetninger, og jeg gentager min Tak her —, men jeg spurgte, om ikke den højtærede Udenrigsminister mente her i Tinget at kunne udtale sig om det *Helhedsindtryk*, som disse Indberetninger giver, og om, hvorvidt dette Helhedsindtryk er egnet til at anbefale de foreliggende Lovforslag til Vedtagelse.

Mathilde Hauschultz: Naar det ærede Medlem Hr. P. Munch i sit Svar til mig erklærer, at store Ord gør det ikke, skal jeg være den første til at indrømme det, og derfor underbyggede jeg mine stærke Ord med de Kendsgjerninger, som det ærede Medlem trods alt ikke holder af at høre. Hvis det ærede Medlem havde Selverkendelsens Naadegave, vilde han ogsaa selv være den første til at mene, at stærke Ord og Teorier ikke gør det; for stærke Ord og Teorier fra det ærede Medlems Side er blevet fejlet til Side af Begivenhederne; de har vist, at der skulde en anden Realitetspolitik til, end den, han førte, og som var stik imod hans Teorier. Jeg venter ikke, at mine Ord, selv nok saa stærke, skal kunne overbevise det ærede Medlem Hr. P. Munch, naar Verdensbegivenhederne ikke har formaaet det. Hvad Realiteterne i det ærede Medlems Svar angaar, skal jeg lade dem ganske ude af Betragtning og lade dem ligge; jeg har sagt min Mening om det ærede Medlem som dansk Forsvarspolitik, og det vilde være umuligt for mig at drøfte Realitetspolitik med en Mand, jeg anser for død.

Overfor det ærede Medlem Nr. Nis Nissen skal jeg ganske kort sige, at de personlige Spydigheder, han saa smagfuldt fik anbragt under Uvidenhedens Maske,